

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

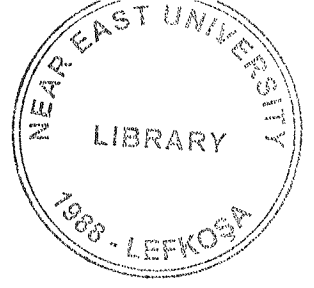

**1958 – 1974 YILI KIBRIS'TA
YAŞANAN CANLI HATIRALAR**

HAZIRLAYAN: ENVER TURAY 950105

**DANIŞMAN: DOÇ.DR.BÜLENT
YORULMAZ**

LEFKOŞA 2000

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
GİRİŞ	2
1958 YILI ANILARI	3 – 6
1963 YILI ANILARI	7 – 8
1964 YILI ANILARI	9 – 13
1967 YILI ANILARI	14 – 15
1968 YILI ANILARI	16 – 17
1974 YILI ANILARI	18 – 25
ŞAHIS ADLARI DİZİNİ	26
YER ADLARI DİZİNİ	27

ÖNSÖZ

Kıbrıs Türk Cemaati ve Türk Milleti, Kıbrıs'ta hak ve hukuk, istiklal ve hürriyet mücadelesindeki 1958 – 1974 yılları arasında yaşanan canlı hatıralardır.

Onaltı yıllık mücadelemiz, yanımızda Mehmetçiklerin dimdik, omuz omuza bizimle duruşu, göğsümüzdeki ATATÜRKÇÜLÜK ışığı, bizleri Rum'a ezdirmemiş, onların baskılarına ve saldırılarına karşı aziz şehitlerimiz sayesinde bugünleri yaşıyoruz. Rumlara sesleniyorum ve diyorum ki, karşınızda Mert bir toplum vardır. Bu toplum Kıbrıs'ın bir parçasıdır. Kıbrıs'taki her Türk öldürülmedikçe, bu toplumun hak ve hürriyetleri elinden alınamayacaktır.

Bu çalışmamda birçok kişi ile konuştum. Onların acılarını, sevinçlerini ve hüznelerini paylaştım. Görüyorum ki, bu günlere kolay gelinmemiş, birçok şehitler vererek hürriyetimiz'e kavuştuk. Bu yolda canını seve seve veren aziz şehitlerimizin hatıralarını yaşatmak ve bu insanların yere düşürmedikleri bayrağı taşıyan yeni nesil içerisinde bir birey olarak milli mücadelemizin geçirdiği evreleri sizlere aktarmaya çalıştım.

Bu çalışmayı yapmamı sağlayan çok değerli hocam Doçent Doktor Bülent Yorulmaz'a teşekkür eder, benden bilgilerini esirgemeyerek bu çalışmamı yapmama yardımcı olan herkese teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

1958 – 1974 yılları arasında Kıbrıs'lı Türkler, çok acılar çekmişlerdir. Çok şehitler verdik. Birçok soydaşımız yaralandı. Bu yılları asla unutamaz. Çalışmamı yaparken insanlar'ın bu olayları tekrar hatırlaması onlara çok zor geliyordu. Ama beni kırmayıp ellerinden geldiği kadar akıllarında kalan hatıralarını bana anlatmaya çalıştılar.

Genelde elli ve üzeri yaş kesiminden kişilerle konuşmaya çalıştım. Soydaşlarımız gerçekten çok zor günler yaşadılar. Rum'a karşı büyük bir mücadele örneği gösterdiler. Rum'un ağır silahları olduğunu, kendilerinin ise av tüfeği ile çatallarla, değneklerle savunduklarını anlattılar. "Anavatan olmasaydı, bu gün belki biz de olmayacaktık" diye bir gerçeği vurguladılar. İnsanlar bana karşı cana yakın davrandılar. Fakat bazıları T.M.T. örgütünde görev aldıklarından dolayı "Devlet sırrıdır" deyip anlatmaktan kaçındılar. Yaşlı insanlar Rum ile barış olacaksa güvenliğimiz ön koşul olmalıdır. "Biz yaşadık, çocuklarımız yaşamasın" diye ağladılar. Ağladı Mustafa Uğur Bafı dayı.

Bu topraklar şehitlerimizin kanlarıyla suladık. Her karış toprağımızda şehitlerimizin kanı vardır. Bu günleri onlara borçluyuz. Bize de Allah o günü göstermesin, şehitlerimiz gibi bu toprakları en iyi bir şekilde koruyacağımızı, şehitlerimiz huzurunda söz verir, onları Rahmetle anarız.

1958 YILI ANILARI

1958 yılında Agel Rum Kominist Partisi'nin matbaasında çalışmaktaydım.

Yirmibeş sene, bu matbaada çalıştım. Küçük çaplı kavgalar, bıçaklama olayları başlayınca, Rum ustamdan izin alıp, işe bir süre gitmek istemedim. Rum ustam Bana; "sen bu kadar sene bizim matbaada çalıştın, ayrıca Rumların en meşhur takımında kalecilik yaptın, sana hiçbir şey olmaz. Merak etme" dedi. İşe devam etmeye başladım. Türk arkadaşlarım bana, Rum semtine gitmememi söyledikleri halde ben işe gitmeye devam ettim. Rum ustam'la konuşmamın ardından üç gün geçmişti. Bir gün ben matbaanın iç kısmında çalışırken, aniden matbaada işleyen Rumların birbir kaybolduğunu gördüm. Her halde işleri var diye, iyi şeyler düşündüm. Bu arada bütün kapılar kapandı, bir tek kapının açık olduğunu gördüm. O an içime şüphe düştü. Kapıya doğru yürüdüğümde, içeriye giren, genç silahlı Rum'u gördüm. Aniden bana ateş açmaya başladı. Üzerime üç kurşun isabet etti. Ben bangonun arkasına saklandığımda, bir kurşun da burnumu delip geçti. Rum gelip üzerime bindi. Tabancasını kalbime dayadı ve ateş ettiğinde tabancada kurşun kalmamıştı, sadece tık sesi duydum. Bu arada ben kendimden geçtim. Gözlerimi açtığımda hastahanedeydim. Beni devriye gezen Türk komandoları ve İngiliz askerleri alıp hastahaneye götürmüşlerdi. Dört ay hastahanede yattıktan sonra taburcu oldum. Allaha şükür ölmedim.

Bu kadar sene beraber çalıştığım Rumların ne biçim insan olduklarını öğrendim. Bir kere daha Rum semtine gitmedim. Bu

yazı Rumların Türkleri ne kadar sevmediğinin ısbatıdır.

İSMAİL CANBULAT (85)
GÜZELYURT

1958 yılında Limasol'daki, Türk Ocağı Spor Kulübünde beş, altı futbolcuyla otururken, aniden çığhklar duyduk.

Sesin geldiği, Zambolu mahallesine doğru koşarak, oradan biraz ötede, bir Türk taksisinin içinde beş, altı çocuk ve şöför mahallinde Arap Ziya'yı gördük. Etrafı Sivil Rumlar tarafından sarılmıştı. Rumlar araba'ya vuruyorlardı. Bu olay, Türk – Rum sınırında gerçekleşmişti. Orada bulunan Türkler bize yardım için nacaklar ve baltalar verdiler. Biz arkamıza bakmadan, otomobilin bulunduğu yere doğru nacaklı, baltalı koşmaya başladık. Rumların üzerine gittiğimizde, dağılıp kaçmaya başladılar. Biz Doğan Türk Birliği Başkanı Ziya Rızkî Bey'i ve çocuklarını Türk semtine sağ salim ulaştırdık.

Bu olay bize gösteriyor ki, Rumlar ve Türkler birbirlerinin semtine giremezlerdi.

Mustafa Uğur Bafı (62)
Güzelyurt

ANILARI 1963 YILI

1963 tarihinde Rumlar, bizi devamlı gözhapsinde tutuyorlardı. O zamanlar top, tüfek, mermi yoktu. Bu yıllarda ben bir av tüfeği almıştım. Av tüfeğini aldığım zaman, Rumlardan büyük bir tepki gördüm.

Baf'ta, İnönü Meydanında, bir tarafta Rumların kahvesi, karşı tarafta ise Türklerin kahvesi vardı. Bizim silahlarımız olmadığı için devamlı korku içinde yaşıyorduk. Hasırdan sepetleri şişe ile doldurup üzerini örtüyor ve geceleri bir mahalleden öteki mahalleye taşıyorduk. Diğer taraftan da Türkler gizlice silah topluyor diye etrafa haberler yayıyorduk. Amacımız, Rumlara silahımız olduğunu göstermekti. Halbuki sepetlerin içinde silah yerine boş şişeler vardı. Geceleri kasabayı beklemek için belirli nöbet yerlerine dağılıyorduk. Kadınlar ve çocuklar ise bir evde toplanıyor ve onları Mehmet Çakır koruyordu. 1963 yılının sonlarına doğru, Erenköy'den Bren silahı, birkaç eski Piyade ve A dört tipi silahlar gelmişti. Bunların yanında sadece üç beş sandık mermi gelmişti. Yine aynı yıl Poli Köyü yakınlarında terk edilmiş bir dozer bulduk. Onu alıp Baf'a getirdik ve zırladık. Bu dozeri gezdirmeye başladık. Bunu gören Rumlar "Türklerin tankı var" diye bizden çekinmeye başladılar.

Bu yılları böyle çalışmalarla geçirdik.

NECİP FUAT (65)
GÜZELYURT

1964 YILI ANILARI

1964 yılına ait bir anım ise, biz Baf direnişinde görevliydik.

Mavrall denen bölgeyi, gece gündüz Rum sınırlarına karşı bekliyorduk. Mevzi komutanımız Ahmet Bıyıklı'ydı. Rumların ilk saldırılarına büyük bir direniş gösterdik. Onları geri püskürttük. İkinci saldırılarında daha da güçlenerek saldırıya geçtiler. Mücahitlerimiz, büyük bir kahramanlık göstererek, bizden sayıca üstün olan Rumlar'dan, dörtyüz kadar esir aldık. Bu esirleri, 7 Mart günü serbest bıraktık. Daha sonra birkaç gün ben ve arkadaşlarım Erdoğan Çakır, kardeşi ve Yorgancı, eniştem Muhammet Osman Besim Faris Mavrall'i bekliyorduk. Eniştem aslen Kuveyt'li bir Araptı ve hiçbir şeyden korkusu yoktu. "Beni Rum tutarsa bile, ben Arabım bana hiçbirşey olmaz" diyordu. 8 Mart'da Rumlar yine saldırıya geçti. Biz mevzide, bu saydığım arkadaşlarla birlikte, Rumlara karşı direniş gösteriyorduk. Ancak bir gün dayanabildik. Rumlar çok güçlüydü. 9 Mart'da cephanemiz bitmek üzereyken ben ve Yanık Ali cephane getirmek için kasaba'ya döndük. Cephane alıp döndüğümüzde ise mevziye yanaşamadık bile, uzaktan beyaz bir çaput'un sallandığını gördük. Rumlar arkadaşlarımızı esir alıyor ve türlü ezgilerle öldürüyorlar. Yorgancı'nın başına, nacakla vurup, beynini çıkarıyorlar. Eniştem Muhammed'in tırnaklarını söktüler. Diğerlerini aynı şekilde öldürdüler. Bu olayı hiç unutmayacağım.

Rumlar'la asla birlikte olamayız.

NECİP FUAT (65)
GÜZELYURT

19 Mart 1964 günü, gece yarısı Rumlar, Gaziveren köyünü dört bir taraftan kuşatarak, projektörlerle taramaya başladılar.

Ben o zamanlar 11 yaşındaydım. Annem ve Babam, beni ve kardeşlerimi avluda kazılmış olan sığınağa götürdüler. Bir saat sonra, silah sesleri duymaya başladık. Daha sonra ise Rum'un köyü bastığını anladık. Sabaha kadar şiddetli çatışmalar oldu. Güneş doğarken köye İngiliz askerleri geldi ve bizi toplayarak Gaziveren İlkokuluna götürdüler. Öğlene doğru Rum mikrofona bağarmaya başladı. "Prossohi, Prossohi" yani "dikkat, dikkat, ya teslim olursunuz ya da köyünüzle beraber sizi yakacağız" diyorlardı. Köyümüzdeki askeri birlik Lefke Sancağına bağlıydı. Askeri birliğimiz teslim olmayınca Rumlar geriye çekilmek zorunda kaldı. O geceki çarpışmada köyümüz beş şehit vermişti. Daha sonra ise köyde mahsur kaldık. Köyden dışarı çıkamıyorduk. Bu olaydan beş, altı ay sonra köyün imamı olan Hacı Fahri Büyük'ün kardeşi, Sonuç Büyük'ü narenciye bahçesinde çalışırken, Rum askerleri tarafından kuşatılmış ve vurularak öldürülmüştü. Bu olaydan sonra bir sene köyden dışarıya çıkmadık. Rum bizi köyümüze hapsetmişti.

Rum'un amacı, bizi yıldırarak köyden çıkartmak ve bir bir öldürmekti. Böyle insanlarla yaşamak olmaz.

İBRAHİM DENEY (47)
GAZİVEREN

1964 yılında ben Erenköy’de, mücahit çavuş olarak görev yaparken, çok sıkıntılı günler yaşadım.

Rumlarla ilk çarpışmamız, Pahiammas tarafından bir bölük Rum askerin, Dikili Taş Bölgesine doğru geldiğini gördük. Nöbetimizi tutan bizler onların yaklaştığını görünce, ben Erenköy sancağına telsiz ile bildirerek, olası bir çarpışma için takviye istedim. Biz orada sadece dokuz kişiydik. Rumların mevzimize ateş açmaları pek fazla sürmedi. Bizim silahlarımız, eski piyade ve otomatik sten marka tabancalarımız vardı. Rumlara biz ateş açarken, sancaktan gelen ondokuz kişi ile ve onların getirdikleri havan topu ile Rumları ateş altına aldık. Rumlar, yoğun ateşimize daha fazla dayanamayıp, geri çekilirken, üç Rum askerinin vurulduğunu gördüm. Rumlar, vurulanları sürükleyerek kaçmayı ve canlarını kurtarmayı başardılar. Erenköy’e Türkiye’den komutanlar gelip, bizi eğitiyorlardı. Bir yandan da silah ve mühimmat geliyordu.

Bir gün bizim komutan, mücahitleri toplayıp şöyle dedi. “Rumların başında E.O.K.A’lı bir subayın olduğunu ve bizleri vurmak için güçlendiklerini söyledi. Bizlere uyanık olmamızı, çünkü her an Rumların saldırabileceğini söyledi. Birkaç gün sonra, doğum günüm olan 4 Nisan’da Rumlar saldırıya geçti. Biz kalabalık olmuştuk. Birçok ağır tip silah da Türkiye’den gelmişti. Rumlarla bir hafta durmaksızın çarpıştık. Rumlar, bizden güçlüydü ama cesaretleri yoktu. Bizim cesaretimiz olduğu için bu çarpışmadan zaferle ayrıldık.

Bu olaylardan sonra birçok çatışma olduysa da, Rumlar hiçbir zaman zafer kazanamadılar. Bizi yok etmeye çalışan insanlarla barışmamız olanaksızdır.

MEHMET ASAF (67)
ERENKÖY

ANILARI 1967 YILI

1967 yılında Rumlar Erenköy ve Geçitkale köylerine saldırdı. Bunun üzerine Türkiye'den dört savaş uçağı geldi.

Ben o sıralar Gaziveren'de, Deniz tarafında, Tepe dediğimiz yerdeydim. Talebe asker olarak nöbetimi tutuyordum. Nöbet kulübemiz yüksek olduğu için, İksero Limanı çok net bir şekilde görünmekteydi. Türkiye'den gelen dört uçağın, denize yakın geçtiğini gördüm. İksero Limanı'nın üzerine geldiklerinde birinin inip, birinin havalandığını gördüm. Top sesleri , bomba sesleri hala daha kulaklarımı çınlatmaktadır. Bu süre zarfında bombardıman devam etti. Son uçak dalıp, bombasını bırakıp havalanırken aniden bir paarşüt gördüm. Onun arkasına bomba sesinin, on misli bir ses çıktı. Bu sesi çıkaran uçağın düşüşüdür. Yarım saat sonra öğrendik ki, Cengiz Topel'in uçağının düşüşünün sesi idi. Cengiz Topel düştükten sonra, esir alınmış ve Rumlar tarafından kendisine işkence yapılmıştır. Bu işkencelere Cengiz Topel, bir ay dayanmış ve tırnakları sökülmüş, kulakları kesilmiş, bütün vücudu parçlanmış, kanı çekilmiş, edep yeri kesilmiş ve gözleri çıkarılmış olarak öldürüldüğünü duydum. Cenazesi Lefkoşa'nın Türk tarafına verilmiş.

Cengiz Topel'e böyle işkenceler yapan cani Rumlar'la yan yana yaşamamızın imkanı yoktur.

İBRAHİM DENEY (47)
GAZİVEREN

ANILARI 1968 YILI

1968'de ben T.M.T.'ye girdim. Lefke Sancağına bağlı mücahit, olarak çeşitli görevlerde bulundum.

1968'te bizi Lefke'den Rum köyü olan Galini'ye sürdüler. Galini Şu an Rum tarafında kalmıştır. Bu köydeki Rumlar köyü terketmişlerdi. Orada gündüzleri nöbet beklerken, tepeden Rum köyüne inerdim. Silahım kurulu, elim tetikte, köyde yalnız devriye gezerdim. Orasının hali acınacak durumdaydı. Bir gece zifiri karnalıktaki mevzide, yeni mükellef çocuklarla nöbet tutarken, sohbet ediyorduk. Karşı arazide, Rum mezarlığının olduğu yerde, bir patırdı sesi duyduk. Bunun üzerine A dört denen makineli silahın başına geçtim. Tabii hiçbirsey görmüyordum. O sesi ve gecenin karanlığını makineli tüfekle taradım. O gece sabaha kadar, dört kulakla etrafı dinledim. Saatler bir türlü geçip sabah olmuyordu.

Sabahleyin arkadaşlarla sesin çıktığı yere gidip baktığımızda, bir eşeğin ölü olarak yatmış olduğunu gördük. Arkadaşlarla kendi aramızda gülmeye başladık.

AHMET CEM(50)
LEFKE

1974 YILI ANILARI

22 Temmuz 1974'de Limasol'da esir düştüm.

İlk önce bizi okullara götördüler. Biz binbeşyüz kişi esir olarak, silahlı Rumlar tarafından üç mil yürüyerek, futbol sahasına hapsedtiler. Binbeşyüz esir Türk ilk gece yerde yattık. Geceleyin saat dokuz sularında, bir Türk bunalıma giriyor ve "Dağ başını duman almış" diye bağıarak, silahlı nöbetçilere doğru koşmaya başladı. Bu kişi, Türk Ocağı Spor Kulübü Asbaşkanı Hasan Cafer idi. Tam benim yanımdan geçerken, yerden kalkıp üstüne doğru daldım. Fakat onu tutmayı başaramadım. Narasına devam ederek tellere gittiğinde, silahlı Rum askerleri tarafından üzerine ateş açıldı. Bunun üzerine Hasan Cafer, "yandım anam" diye bağıarak yere düştü. Biz, Rum askerlerine başka ateş açmamalarını, çünkü Hasan Cafer'in sinir krizi geçirdiğini söyledik. Bunun üzerine Rum askerleri, onu oradan alıp, arabaya koydular ve dışarıya çıkarttılar. Bir hafta sonra, Rum askerlerinden öğrendiğimize göre, Hasan Cafer hastahanede ölmüştü. Biz işin doğrusunu yaklaşık bir ay kadar sonra öğrendik. Hasan Cafer o akşam bizim gözümüzün önünde bacağınan vurulmuştu. Ancak Türklere teslim edildiğinde, hem bacağınan, hem de başından vurulmuş olduğunu öğrendik.

Bu olayı hatırladıkça, Rumların ne kadar kalles olduğunu, bir kez daha görüyor ve onlarla beraber yaşamamızın imkansız olduğunu düşünüyorum.

MUSTAFA UĞUR BAFLI (62)
GÜZELYURT

20 Temmuz 1974’de saat üç sularında, nöbet yerinde karpuz yerken, aniden üç el silah sesi duydum. Daha sonra, silah sesleri çoğalmaya başladı. Anladık ki, Rum köyümüzü ablukaya aldı. 20 Temmuz’dan 21 Temmuz’a kadar, köyümüzü savunmak için verdiğimiz mücadele devam etti. 21 Temmuz sabahı köy camisi’nin mikrofonundan, teslim olduğumuzu çağırıldılar. Elimizdeki silahları yere vurup kırdıktan sonra, ellerimiz havada, Rum askerlerine teslim olduk. Bizi anayolun içine sıralı olarak asvalta oturttular. Oradan bizi, Pirasgo (Aydinköy) kahvehanesine götürdüler. Esir olarak köyümüzden yüzatmış kişi gittik. Sonradan düşen Angolem (Taşpınar) ve Elye (Doğancı) köylerinin esirleri ile birlikte, okulda iki yüz kırk kişi olduk. 21 Temmuz gecesi her sınıfa, elli kişi koydular. Yirmibeş günlük esirliğimiz boyunca kuru ekmekle idare ettik. İkinci Barış Harekatı başladığı gün bizi, sekiz tane otobüse koyup, Trodos dağı yolundan Leymoson (Limasol)’a bir okula götürdüler.

Ne yazık ki, eğitim kurumları olan okullar esir kampına dönüşmüştü. Limasol’daki ilk gece Rum dozerleri sabaha kadar çalışıyordu. Rum askerleri, dozerlerin çukur kazdığını, sizi bu çukurlara diri diri gömeceğiz” diye bağıyorlardı. Bütün esirler korkuyordu. Kimisi sinir krizleri ve fenalık geçirmeye başlamıştı. Her beş dakika arası Rum askerleri kapıya gelip “Sizi öldüreceğiz, pis Türkler” diyorlardı.

Ölüm korkusunu yüzbir gün çektikten sonra bizi, Ledra Place’dan Türk tarafından gelen Rum esirleri ile takas ettiler.

İBRAHİM DENEY (47)
GAZİVEREN

İkinci Barış hareketi başaldığında, bizi sahadan alıp Rum Cumlasiyo okuluna götürdüler.

Biz alt katdaki bir sınıfta, kırkbeş kişi kalıyorduk. İkinci hareketin başladığı sabah, Yunan marşları ve Rum askerleri tarafından, zafer çığlıkları atılmaya başlandı. "Türkiye'yi böyle yeniyoruz, şu kadar uçak düşürdük" diyorlardı. Bize ise "be köpek Türkler hepsinizi öldüreceğiz" diyorlardı. Saat oniki'ye geldiğinde ise ansızın sesler kesildi. Arkadaşlar bana dedi ki "Bafli, camdan bak bakalım ne var" sürünerek baktığımda üç, dört Rum askerlerinin silahları yerde oturduklarını gördüm. Arkadaşlara dönerek dedim ki "Madem bunlar böyle kara kara düşünürler galiba Türkler bunları süpürdü". Daha sonra silahlı askerler bizi, dizerek "Yukarıdaki odalara dağıtılacağımızı" söylediler. Bizleri bir bir kumandanın yanına götürüyorlardı. En son ben kaldım. Ben Komutanın yanına gittiğimde bir Rum Çavuşu "Banciyasına, Kaya ve Meyrem anaya küfretmeye başladı. O anda Kumandan elindeki kalemi savurarak "Kimdir bu ki İsaya ve Meyrem anaya söver" dedi. Çavuş "benim" dedi. "Korkum da yoktur. Hade gelsin İsa da bizi Türklerin elinden kurtarsın" dedi. Aniden yumruklaşmaya başladılar, iki, üç Rum askeriyle ben kumandan ve çavuşu ayırmaya çalıştık. Bu arada ihtiyar Rum bir kadın geldi, ağlayarak dedi ki "Oyanda kan gövdeyi götürür. Hiç bir Rum kalmadı. Siz de birbirinizi yersiniz" dedi. Bu arada kavga durdu. Kumandan bana dönerek şunu söyledi; "Ecevitin Allah belasını versin." Askerlerine dönerek "Harp istersiniz ha, işte size harp Türkiye bizi mahvetti" dedi. Tekrar bana dönerek "falan odaya git ve orada kal bakalım ne olacak?" Ben yukarı çıktım ve odaların önünden geçerken

arkadaşlara “merak etmemelerini ve Türkiyenin bu işi bitirdiğini” söyledim.

Bir süre sonra esir değişiminde Ledra Palace'den Türk tarafına geçtim. Ben Rumları iyi tanıyan biriyim. Rumlarla beraber yaşanmaz. Eğer günün birinde bir antlaşma olacaksa ayrı ayrı yaşanılacak bir antlaşma olsun.

MUSTAFA UĞUR BAFLI (62)
GÜZELYURT

1974'de İkinci Ordu, altıncı Kolordu, ellinci Piyade Alayı, ikinci Tabur, Karargah bölümü, Adana Osmaniye'de elliüç'e bir tertip olarak askerdim.

"Bizlere eğitimlerde Kıbrıs'ta karışıklık olursa, N.A.T.O'dan gizli olarak müdahale edeceğimiz" söylüyorlardı. Ben ARC Telsiz operatörü olarak görev yapıyordum. Pazartesi günleri DAZ radarına girer, Kıbrıs'taki değiştirme Alayı yetkilileriyle görüşme yapardım. 15 Temmuz 1974 Pazartesi günü yine radarla Kıbrıs ile görüştüğümüzde "Makarios'a darbe yapıldığını" öğrendim. Tabura geri döndüğümde de alarm verilmişti. Sırt torbalarını aldık, arabalar'a bindik ve Erdemli yakınlarındaki Alat bölgesine gittik. Akşam çıkarma Gemileri'ne bindik, bir emir geldi, tekrar geri indik. 19 Temmuz Cuma günü, bu defa Mersin Limanı'na gittik. Gece olunca hazırlıklar başladı ve saat oniki'de çıkarma Gemileri'ne bindik ve Kıbrıs'a doğru hareket ettik. Komutanlarımız; "Mersin'den otuz mil uzaklaştığımızı, T.B.M.M'nin kararı ile Kıbrıs'a barış için çıkacağımızı, ateş ederlerse, ateşe karşılık verebileceğimizi" söyledi. O anı hiç unutamıyorum. Kimisi ağlıyor, kimisi "Şehit olacağım" diyor, kimisi "aslanlar gibi vuruşacağım" diyordu. Sabah saat beş sularında muhriplerimizin ateş ettiklerini ve Rumların da Havan'la karşılık verdiğini duydum. Rumlar'ın havan atışı altında C113 çıkarma gemisiyle Yavuz çıkarma plajına çıktık. Benim görevim, Havadaki dost uçaklarımıza düşman hedef koordinatlarını vermektir. Anamur Radarı'ndan durmadan Savaş Uçağı isterdim. O gün hava karardı. Geceyi, Fehmi Ercan Binbaşı, Nejdet Karademir Binbaşı ve Yüzbaşı Akın Giray ile birlikte geçirdim. Sabah saat dört civarlarında Alay Komutanı'nın yanına gittim. Amacım Güneş doğunca ne yapacağımızı

öğrenmekti. Sonra bir havan mermisi düştü, Albay Halil İbrahim Karaoğlanoğlu, ismini bilmediğim bir Yarbay ve Fehmi Binbaşı şehit oldular. O acıyı hiçbir zaman unutmayacağım. Sabah yine uçakları çağırır, Beş Parmak Dağları'ndaki Rum mevzilerine Napalin bombası attırdım. 23 Temmuz'a kadar bir buçuk kilometre içerisinde sıkışmıştık. Daha sonra, 49. Mekanize Alayı çıkınca güçlenerek, Boğaz'dan geçip, Paraşüt'le inen komandolar'la buluştuk.

şehitlerimiz'in kanlarıyla sulanmış bu aziz toprakları, hiçbir zaman Rumlar'a vermeyeceğiz.

HALİL TURAY (47)
GÜZELYURT

1974 yılında ben Magunda Köyünde Rum'a karşı büyük bir mücadele örneği gösteriyordum.

Rumların sayısı bizden fazla olmasına rağmen onlarla yedi gün yedi gece çarpıştık. Rumlar takviye kuvvet alarak bizim köyü kuşatma altına aldılar. Kadınları, çocukları ve yaşlıları esir olarak köydeki okulun avlusuna kapattılar. Erkekleri ise köyün meydanına topladılar. Eli silahlı Rumlar bizi çember altına aldılar. Daha sonra Rum komutanı gelip bizi konuşturmak için tehditler savurmaya başladı. Bizden köyde gizli silah, cephane olup olmadığını soruyordu. Biz ise Zekeriya Hoca'nın evindeki dört kasa silahı ve iki kasa merminin yerini söylememekte kararlıydık. Rum Komutanı bizi, kadınları, çocukları vurmakla tehdit edip ağzımızdan lafları almaya çalıştıysa da başaramadı. Daha sonra ise biz erkekleri Trodos Dağı üzerinden Limasol'a okullara götürdüler. O okulda adanın çeşitli yerlerinden gelen esir Türkler vardı. Bu esirler yaklaşık dörtyüz, beşyüz kişi idi. Biz geceleri dozerlerin çukur kazdıklarını duyuyorduk. Bizi topluca öldürüp kazdıkları çukurlara gömeceklerdi. Bir taraftan da bazı arkadaşlar Türkiye askeri'nin kuzeyde binlerce Rum askerini esir aldıklarını ve bizi öldüremeyeceklerini takas yolu ile bizi kurtaracakları gibi haberler alıyorduk.

En sonunda Allaha şükürler olsun ki bu arkadaşların duyumları doğru çıktı ve takas yolu ile esir değişimi yapıldı. Böylece bizler kurtulmuş olduk.

MEHMET CAFER
AKDENİZ (70)

ŞAHİS ADLARI DİZİNİ

<u>Sahis Adı:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Arap Ziya (Ziya Rızkı)	6
Ahmet Bıyıklı	10
Ahmet Cem	17
Albay Halil İbrahim Karaoğlu	23 - 24
Cengiz Topel	15
Erdoğan Çakır	10
Ecevit	21
Fehmi Ercan Binbaşı	23 - 24
Hacı Fahri	11
Hasan Cafer	19
Halil Turay	23 - 24
İsmail Canbulat	4 - 5
İbrahim Deney	11 - 15 - 20
İsa	21 - 22
Mustafa Uğur Baflı	6 - 19 - 21 - 22
Mehmet Çakır	8
Mehmet Cafer	25
Muhammet Osman Besim Faris	10
Mehmet Asaf	12 - 13
Meryem Ana	21 - 22
Makarios	23 - 24
Necip Fuat	8 - 10
Necdet Karademir Binbaşı	23 - 24
Sonuç Büyük	11
Yorgancı	10
Yanık Ali	10
Yüzbaşı Akın Giray	23 - 24
Zekeriya Hoca	25